

YTRING

Telefon 77 62 35 52 - E-post: leser@nordlys.no

- Debattinnlegg skal normalt være signert med navn. Innsender må alltid oppgi fullt navn og adresse til redaksjonen, samt telefonnummer og eventuell e-postadresse.
- Maksimallengde på innlegg er 5000 tegn inkl. mellomrom. Legg gjerne ved portrettfoto.
- Skriv kort. Det øker sjansen for

- å få innlegget på trykk. Lange innlegg som har stått på trykk i andre aviser, blir ikke prioritert.
- Vi forbeholder oss retten til å forkorte og redigere innlegg, samt å lagre og utgi innlegg i elektronisk form.
- Innlegg honoreres ikke, og tilsendte manuskripter blir normalt ikke returnert.

«**«** Nåværende eiere og ledelse er i ferd med å skusle bort verdiene i Troms Kraft. Enten bør TK finne tilbake til sine røtter, eller så bør hele selskapet selges for å unngå at egenkapital, bygd opp over årtier, blir borte.

Troms Kraft – hva nå?

Av **Bernt Arne Bertheussen,**
førstelektor,
Handelshøgskolen/UiT

For mer enn ti år siden begynte Troms Kraft å kombinere kraftsalg med kultur i Sverige. Kultursalget – det vil si bøker, musikk og økologiske produkter – skjer på nettet.

TK trodde at de hadde oppdaget et «blått hav» der man kunne tjene penger og vokse på miljø- og kulturbevisste kunder. En slik kreativ kobling av strøm- og boksalg var det ingen andre som hadde oppdaget før nå.

Overfor sine svenske kunder argumenterte TK at deres strøm var mer miljøvennlig enn konkurrentenes siden den ble produsert i fossefall og ikke i kjernekraftverk. TK forsøkte å selge strømmen sin som en grønn merkevare der poenget var å oppnå en høyere pris enn konkurrentene.

Prisbevisste svensker

Imidlertid er også svenske konsumenter, og særlig kommuner, prisbevisste. Det viste seg at svenskene egentlig var mer interessert i billig strøm enn i grønn strøm. Med lavere utsalgspris enn konkurrentene og med samme innkjøpspris på strømmen, ble det vanskelig å tjene penger.

Likevel trodde ledelsen i Tromsø så naivt på sin svenske krafthistorie at de like godt etablerte Kraft & Kultur-kopier først i Finland og så i Norge.

Nylig har det kommet for en dag at noen har hatt så sterke insentiver til å vise fram en suksess, at de har blitt fristet til regnskapsjuks. Inntektene i Kraft & Kultur i Sverige er kanskje blåst opp med så mye som 1,5 milliarder kroner over en tiårsperiode, og det man trodde var overskudd er i realiteten store underskudd.

Magien er borte fra Kraft & Kul-

KRAFT & KULTUR: Brede smil og idyll da direktør i Troms Kraft, Oddbjørn Schei (t.v.), og nå avgåtte direktør i Kraft & Kultur, Boris Benulic, i januar redegjorde for suksessen i det svenske TK-selskapet.

Foto: Vidar Dons Lindrupsen

tur-konseptet, og TK har tapt store deler av sin egenkapital. For Tromsø kommune og Troms fylkeskommune vil dette bety bortfall av utbytter, mindre ekspansive investeringer og kan hende tvinges selskapet til å hente inn nye eiere for å berge skuta fra totalhavari.

Å skaffe lånefinansiering er ikke lenger så lett etter at det antatt mest lovende forretningsområdet har kollapset.

Avsporingen

I årtier har Troms Kraft betalt ut store og stabile utbytter til sine of-

fentlige eiere. Pengene er brukt til å finansiere vår felles velferd i form av barnehager, skoler, sykehjem med mer.

De siste få åra har imidlertid ambisjonene til selskapet vokst. Eierne, styret og ledelsen har ønsket å gjøre TK til et industrielt lokomotiv i vår region. I tillegg til å satse på kraft og kultur, har man investert stort i vindkraft.

TK har dessuten låst seg selv inne i lånefinansierte minoritetsposter i to kraftverk i Nordland som de betalte en «blodpris» for i fjor. Uten overskudd fra Kraft og Kul-

tur, med bortfall av kontanter fra Målselvfossen (nettopp overtatt av staten) og med ei tung gjeld, har TK-lokomotivet sporet av.

Tilbake til kjernevirksomhet

Det offentlige eierskapet er TKs grunnleggende problem når selskapet skal opptre som et industrilokomotiv. Slike eiere er ikke eslet til oppgaven. Med svake eiere følger ofte en «sterk» ledelse, slik vi nå ser i TK.

Tabbene som er gjort i selskapet de siste åra sammen med alle bortforklaringene, gjør at TKs dager

som industrilokomotiv bør være talte.

Det beste for TK kan være å søke tilbake til sine røtter som en traust og forutsigbar leverandør av vannkraft. Selskapet sitter på fallrettigheter som kan gi en god og stabil kontantstrøm i framtida. I dag er det ingenting som tyder på at fornybar energi vil bli mindre attraktiv i framtida. Eierne bør sørge for størst mulig utbytte ved å drive selskapet billigst mulig. Og ambisjonsnivået til den nye ledelsen bør være å produsere strøm basert på vannkraft til lavest mulige kostnader.

TK-verdiene i fond

Et alternativ til å satse på kjernevirksomhet, er å selge TK til eiere som er i stand til å utvikle selskapet på en god måte. Salgsbeløpet kan plasseres i et fond, gjerne passivt forvaltet siden det er billigst.

Det å ha formuen sin i ett enkelt selskap, er å legge alle eggene i samme kurv. Denne, såkalt selskapsspesifikke risikoen, fjernes om verdiene plasseres i et fond. Over tid vil en fondsplassering gi bedre avkastning enn bankrente med en moderat høyere risiko.

Problemet med et fond er at pengene blir lettere tilgjengelige for politikerne, ikke et udelt gode når disse blir fristet til å spise mer av fondet enn det som godt er. En løsning kan være å innføre en handlingsregel slik vi har for oljefondet.

Rollefordeling

Historien om TK forteller oss at offentlig eide bedrifter fungerer dårlig som selvstendige næringslivsaktører.

I stedet bør det offentlige begrense seg til rollen som tilrettelegger, og heller sørge for at private selskaper med dedikerte eiere og kompetente ledere tar seg av forretningsdriften.

Hvem har fullmakt til å flytte Nordnorsk filmsenter?

Av **Trine Noodt, fylkestingsrepresentant Finnmark Venstre**

Jeg registrerer at media ønsker å gjøre lokaliseringdebatten av filmsenteret til en «Alta mot Honningsvåg»-krig, noe som er et fullstendig sidespor.

Saken dreier seg om styret i filmsenteret har fullmakt til å flytte senteret ut av Finnmark, og om senterets generalforsamling har mandat til å godkjenne igangsetting av en slik prosess.

Utlysningsteksten av ny daglig leder sier følgende:

«I forbindelse med reorganisering av NNFS skal vi tilsette tre medarbeidere ved et kontor enten i Honningsvåg, Bodø eller Tromsø

... Avhengig av søkerens bostedspreferanser vil kontorsted for alle tre stillinger bli Honningsvåg, Tromsø eller Bodø.»

Dette er et brudd på Den nordnorske kulturavtalen, og på selskapets vedtekter.

Nordnorsk filmsenter er én av flere kunst- og kulturinstitusjoner som er med i Den nordnorske kulturavtalen, en avtale inngått mellom de tre nordligste fylkene – godkjent av hvert fylkesting og signert av fylkesordførerne. En avtale som blant annet forteller i hvilket fylke, og hvor de ulike institusjonene skal være lokalisert. Avtalen slår fast at Filmsenteret skal ligge i Honningsvåg.

Nordnorsk filmsenter eies av

Bodø, Troms og Finnmark fylkeskommuner, og Nordkapp kommune som vertskommune. I selskapets vedtekter står det at senterets forretningsadresse er Honningsvåg.

Selskapet er et AS med eget styre, der generalforsamlinga opptrer på vegne av eierne. Finnmark fylkesting ga et klart og tydelig styringssignal i mars i år, da fylkestinget vedtok at filmsenterets lokalisering fremdeles skulle være Honningsvåg.

Ønsker noen av eierne å reforhandle avtalen, skal dette varsles innen 1. oktober, og endringer kan først gjøres gjeldende fra 15 måneder senere. Dette kommer klart fram i avtaleteksten, en avtale styret og generalforsamlinga burde

lest litt nøyer.

Dersom styreleder Johansen i Nordnorsk filmsenter vil legge lokaliseringdebatten død, hvorfor annonserer filmsenteret da med tre valgfrie lokaliseringer? Valgfritt ettersom hva søker ønsker?

Sannsynligheten for at dette i realiteten er en flytting til Bodø eller Tromsø, er større enn at det blir i Honningsvåg. Det er ikke godt nok å si at Honningsvåg skal prioriteres spesielt. Her må alle tre søkere ønske seg Honningsvåg. Også styret som tilsetter ny daglig leder, må ønske Honningsvåg som sted for filmsenteret – noe styret helt tydelig har signalisert tidligere at de ikke gjør.

Mitt poeng er at en flytting av

senteret er opp til de tre fylkeskommunene å avgjøre, gjennom en forhandling av avtalen – ikke gjennom en stillingsannonse.

Hvis det virkelig er slik at det ikke er kvalifiserte søkere til Honningsvåg (men det tror jeg det er), så er Alta et bedre alternativ for filmmiljøet i Finnmark, enn Bodø eller Tromsø. Det kan nesten virke som Finnmark fylke og Nordkapp kommune mener det er bedre å miste senteret ut av fylket, enn å ha Alta som alternativ?!

Det må da være positivt at det finnes noen som ser verdien av å ha kulturinstitusjoner også i Finnmark, og som faktisk kjemper for å beholde dem her!